

In memoriam Prof. dr. E.J. Leemans

Op maandag 3 augustus overleed Prof. Dr. E.J. Leemans. Hij werd geboren in Hoboken op 26 april 1926. In 1956 behaalde hij aan de Leuvense universiteit de titel van doctor in de Politieke en Sociale Wetenschappen. Hij begon zijn academische loopbaan aan de K.U.Nijmegen waar men hem gevraagd had de leerstoel in de empirische sociologie te bekleden. Hij gaf er college tot in 1967 en hij leidde er al die tijd ook het door hem opgerichte Instituut voor Toegepaste Sociologie. Ondertussen was hij ook al vanuit Leuven gesolliciteerd om er de opleiding in de sociologie te helpen uitbouwen. Hij werd er eerst buitengewoon en vanaf 1966 gewoon hoogleraar. Als dusdanig is hij een van de grondleggers van de sociologieopleiding aan de K.U.Leuven.

Zijn onderwijs situeerde zich op de domeinen van de theoretische sociologie, de arbeidssociologie en later de sociologie van de welzijnszorg. Zijn ervaringen als arbeider op de scheepswerven en zijn band met het arbeidersmilieu gaven een extra dimensie aan zijn uiteenzettingen over de arbeidssociologie en zijn vele voorzitterschappen van welzijnsvoorzieningen - waar hij geconfronteerd werd met problemen als armoede, psychische stoornissen, handicap, jongeren in moeilijkheden - maakten zijn colleges in de sociologie van de welzijnszorg naar het leven getekend. In zijn cursussen in de theoretische sociologie verliet hij de begane paden en wat hij er bracht kon gedurende jaren de vergelijking met de ontwikkelingen ter zake aan befaamde buitenlandse universiteiten doorstaan.

Arbeid en welzijn: dezelfde domeinen komen terug in het vele wetenschappelijk onderzoek dat hij verrichtte en leidde. Hij staat mede aan de basis van het Nationaal Onderzoeksprogramma in de Sociale Wetenschappen (1975-1981), een programma dat de ontwikkeling van de empirische sociologie in Vlaanderen heeft gestimuleerd. Zelf was hij binnen dat programma verantwoordelijk voor het luik 'Marginalisering en welzijnszorg'. Hij stond mee aan de wieg en was gedurende twintig jaar ondervoorzitter van het Hoger Instituut voor de Arbeid, een samenwerkingsinitiatief tussen de christelijke arbeidersbeweging en de K.U.Leuven. Hij was gedurende 10 jaar voorzitter van LUCAS, een door Caritas Catholica Vlaanderen en de K.U.Leuven uitgebouwd onderzoeksinstituut waarin vooral de welzijns- en de gezondheidszorg worden bestudeerd.

De drang naar systematische kennis tot uiting komend in zijn onderzoeks- en onderwijsactiviteiten is bij professor Leemans steeds gepaard gegaan met een grote sociale bewogenheid. De sociologie moest in zijn opvatting probleemgericht zijn

en geëngageerd; geen cerebrale bedoening die kon worden verricht vanuit een ivoren toren. Zij had voor hem als taak de sociale problemen zichtbaar te maken en bij te dragen tot een betere samenleving.

Professor Leemans heeft aan de Leuvense universiteit ook beleidsverantwoordelijkheid op zich genomen. Nog maar pas terug uit Nijmegen stond hem een bijkomende opdracht te wachten. De toen nog tweetalige Leuvense universiteit was in een stroomversnelling terecht gekomen. De eis voor twee autonome universiteiten klonk vanaf 1966 almaar klaarder en harder. De academische overheid richtte een commissie op om het probleem te onderzoeken. Voor haar was professor Leemans - samen met de Waalse hoogleraar Aubert - de geknipte figuur om deze commissie voor te zitten. Naderhand werd hij commissaris-generaal benoemd, een functie die hij bekleedde tot in 1971. Als eerste leek werd hij toen opgenomen in de Inrichtende Macht en aangesteld als voorzitter van de Raad van Beheer van de K.U.Leuven- U.C.L. Het einde van de jaren zestig was niet alleen de periode van het uiteengaan van de beide universiteiten, het was ook deze van de universitaire expansie. De studenten stroomden toe, het administratief personeel verveelvoudigde. Tussen 1966 en 1971 werd onder zijn leiding een administratieve structuur uitgebouwd waarop de beide, naderhand zelfstandige universiteiten, nu nog verder werken.

Deze jaren hebben hem getoond in zijn kwaliteiten van onderhandelaar en bemiddelaar, van iemand met een scherp verstand en een groot vermogen tot analyse, van iemand met een perfecte kennis van zijn dossiers. Allemaal kwaliteiten die hem later in de hoogste kringen van de Belgische Politiek hebben gebracht. Na van 1973 tot 1980 eerst senator en later voorzitter van de CVP-senaatsfractie te zijn geweest, was hij van 1980 tot 1988 voorzitter van Senaat.

Hij ging in 1991 op emeritaat. Zijn collega's hebben voor hem een vriendenboek gemaakt met als titel: "Tussen sociologie en beleid"; een titel die zijn heen en weer gaan suggereert tussen enerzijds de wetenschap, het onderzoek, de analyse ... en anderzijds het engagement en het nemen van beleidsverantwoordelijkheid. Professor Leemans verdient onze grote waardering en dank voor wat hij voor velen onder ons heeft betekend als socioloog en als mens.

F. Lammertyn
Decaan
Faculteit Sociale wetenschappen